

A SEMMELWEIS-EMLÉK 1906-BÓL¹

**Digitalizálták a Magyar Tudománytörténeti Intézet és a Semmelweis Orvostörténeti Múzeum, Könyvtár és Levéltár munkatársai, Gazda István vezetésével
Közreműködött: Kapronczay Károly és Szállási Árpád**

Jól esett ma látnunk, hogy a leleplező ünnep elmúlása a Semmelweis szobrot nem juttatta árvaságra. A mai nap folyamán kora reggeltől késő estig állandóan nagy és nehezen mozduló sokadalom vette körül. Nem csodáljuk, hogy így van és okkal bízunk benne, hogy ez a szobor soha se lesz elhagyatott. Mert olyan alkotás, amely okvetlenül megállítja az arra járó embert és nem egyhamar ereszti el azt, akit megállított.

Úgy kell lenni, hogy a feladat karaktere ez alkalommal kiválóan megfelelt a művészi egyéniség karakterének, mely megoldotta: mert csak ez a harmónia teremthet ilyen harmonikusát. Ez a szobor több, mint sikerült. Ez a szobor szép. Szép gondolatnak és alkotásnak egyaránt. Stróbl mester vele nemcsak a Semmelweis tiszteletének, hanem a maga dicsőségének is jelentőst alkotott. Ízléses, egyszerű, inkább kecses fehérmárvány talapzaton áll az áldott emlékü tudós fehér márványszobra, zöldellő fák között az Erzsébet térnek a Deák térre szolgáló szögletén. Egy sötétzöld fenyő a szobor mögött még fehérebbnek mutatja a fehér márványt. A barátságos, a szelíd és jóságos arcú tudós, egyszerű magyar ruhában van ábrázolva; bal kezében két könyv, az apa szeretetével és komolyságával tekint le a talapzat lépcsőjén ülő nőalakra, aki hálás áhítattal nézi őt, az anyák Messiását; a nőalak válla, s bal melle födetlen és a mezítelenség oly szűzies, a gyermekét szoptató anya magasztos mezítelensége ez, amit Stróbl gyönyörűen juttat kifejezésre. A nőalak ölében gyermek és kedvesen mintázott pufók kis gyermekek öveznek lombfűzért a talapzat köré.

A szobor szerencsésen van elhelyezve. Abba a lombos, berkes kertszögletbe nagyon odaillik e bensőséges, inkább pitoreszk, mint méltóságos alkotás – a hálás kegyelet emléke –, amit szeretettel nézünk, nem a méltóságos dicsőségé, amely olimpusi magasságból parancsol hódolatot. És olyan jól útbaesően áll, szinte megszólítja a járókelőket, szinte velünk van, s köszönünk neki, a jó embernek, a nagy embernek.

Talán az anyagnak, a puha ragyogású márványnak is van része benne, de bizonyos: ez a szobor kiválóan alkalmas arra, hogy mély és meleg hatásoknak állandó forrása legyen. Ez a szobor – már ma is lehetett látni – okvetlenül helyet hódít magának a közönség szívében és az az érzésünk, hogy a leleplezése kezdődése lesz egy kultusznak, amelyet e lélekkel teljes fehér márványemlék hatalmasan fog szolgálni.

Ilyen szoborra, ilyen intimusságában is művészi emlékre van szükség a fővárosban mennél többre. Öröm hallgatni, milyen egyszerre megérti a nép a művészt, ha annak a művésznek csakugyan van mondanivalója. Jó ember lehet, az Isten megáldja – magyarázza egy egyszerű asszony –, mert nagyon szépen néz rá az a szoptatós asszony...

Az emlékművet a héten még néhány napra újra eltakarják, mert Stróbl még némi javítást és csiszolást végez a szobor egyes részein. Az idő rövidsége miatt ugyanis az emlékmű egy pár

¹ Forrás: A Szemmelveisz-emlék. = Budapesti Hirlap, 1906. okt. 2. p. 10.

apróbb díszét a leleplezés napjára nem lehetett tökéletesen kidolgozni. Ez a munka négy-öt napig fog tartani.